

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/143747,Odsloniecie-rzezby-gen-Jozefa-Hallera-ufundowanej-przez-IPN-Szczecin-14-maja-2021.html>
23.04.2024, 21:42

Odsłonięcie rzeźby gen. Józefa Hallera ufundowanej przez IPN - Szczecin, 14 maja 2021

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek, dowódca 12. Brygady Zmechanizowanej płk. Roman Łytkowski, Prezydent Miasta Szczecina Piotr Krzystek oraz prawnuk gen. Hallera Michał Haller de Hallenburg, w ramach uroczystych obchodów 25. rocznicy powstania 12. Brygady Zmechanizowanej, odsłonią pomnik - ławeczkę gen. Józefa Hallera, autorstwa Doroty Dziekiewicz-Pilich. Uroczystość odbędzie się w Szczecinie, przy ul. Wojska Polskiego 250 o godz. 10.00.

Rzeźba - ławeczka z postacią generała broni Józefa Hallera powstała z inicjatywy Sekcji Wychowawczej 12. Brygady Zmechanizowanej przy współpracy Brygady i Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie. Intencją pomysłodawców było, aby uczcić patrona brygady oraz przybliżyć postać tego wielkiego patrioty mieszkańcom Szczecina. Dlatego ławeczka została umieszczona przed ogrodzeniem obiektów koszarowych Błękitnej Brygady, na terenie Skweru Hallerczyków w ciągu komunikacyjnym prowadzącym do rekreacyjnych terenów miasta.

Jako wzór do koncepcji plastycznej posłużyła fotografia generała wykonana prawdopodobnie w 1920 roku w Zakopanem. Rzeźba przedstawia generała w mundurze Błękitnej Armii, siedzącego na stylowej ławce. Na mundurze widoczne są dystynkcje generała broni, na piersi Krzyż Srebrny Orderu Wojennego Virtuti Militari. Generał w lewej dłoni trzyma laseczkę.

Ławeczka została sfinansowana ze środków Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN.

Pomnik - ławeczka gen. Józefa Hallera w Szczecinie, ufundowany przez IPN. Fot. Rafał Raniowski (IPN)

Nadzór merytoryczny nad realizacją sprawowało Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Szczecinie.

W uroczystości odsłonięcia rzeźby – ławeczki udział wezmą także m.in.: Michał Jach – przewodniczący Sejmowej Komisji Obrony Narodowej, dr Paweł Skubisz – dyrektor Oddziału IPN w Szczecinie, Zbigniew Bogucki – wojewoda zachodniopomorski, gen. dyw. dr Dariusz Parylak – dowódca 12. Szczecińskiej Dywizji Zmechanizowanej, gen. bryg. Sławomir Dudczak z Dowództwa Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych RP oraz autorka rzeźby Dorota Dziekiewicz-Pilich.

Osoby do kontaktu:

dyrektor Oddziału IPN w Szczecinie dr Paweł Skubisz – tel: 667 914 301, pawel.skubisz@ipn.gov.pl

naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Krzysztof Męciński – tel. 695 427 100, krzysztof.mecinski@ipn.gov.pl, rzecznik prasowy 12 Brygady Zmechanizowanej, kpt. Błażej Łukaszewski – tel. 727 012 658, 12bz.rzecznik@ron.mil.pl.

Autorka ławeczki gen. Józefa Hallera

Dorota Dziekiewicz-Pilich urodziła się 25.06.1969 roku w Szczecinku. Jest absolwentką Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz). Dyplom uzyskała w pracowni rzeźby w 1993 roku pod kierunkiem prof. Józefa Kopczyńskiego. W grudniu 1996 roku rzeźbiarka wygrała konkurs na projekt statuetki „Fryderyka” – nagrody Polskiej Akademii Fonograficznej. W 1997 roku jej rzeźba „Mała Skrzypaczka”, była nagrodą dla najlepszego polskiego wykonawcy na Międzynarodowym Konkursie na Skrzypce Solo w Warszawie. Prace rzeźbiarskie

Pomnik – ławeczka gen. Józefa Hallera w Szczecinie, ufundowany przez IPN. Fot. Rafał Raniowski (IPN)

Pomnik – ławeczka gen. Józefa Hallera w Szczecinie, ufundowany przez IPN. Fot. Rafał Raniowski (IPN)

p. Dziekiewicz-Pilich znajdują się w wielu kolekcjach prywatnych w Polsce i za granicą m.in. w Niemczech, Holandii, Francji i na Malcie. Do znanych realizacji oprócz opisanych powyżej należą m.in.: tablica z brązu ku czci gen. Kazimierza Sosnkowskiego w Katedrze Polowej Wojska Polskiego przy ul. Długiej w Warszawie, statuetka społecznej akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, pomnik Adama Giedrysa w Szczecinku, tablica z brązu i medal Władysława Broniewskiego, statuetka będąca nagrodą w telewizyjnym konkursie „Nasz Człowiek na Urzędzie”, którego patronem był Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej. Autorka znana jest także z realizacji pomników przedstawiających naturalnej wielkości postacie siedzące na ławeczce, jak np. ławeczka Leopolda Tyrmanda w Darłowie.

Rys biograficzny gen. Józefa Hallera

Gen. Józef Haller urodził się w rodzinie ziemiańskiej 13 sierpnia 1873 r. w Jurczycach koło Krakowa. Był zasłużonym oficerem w armii Cesarsko-Królewskiej. Z pobudek patriotycznych szybko przeszedł jednak w stan spoczynku. Zaangażował się społecznie w ruch spółdzielczy. Pełniąc m.in. funkcję inspektora w Towarzystwie Kółek Rolniczych we Lwowie. Był organizatorem Polowych Drużyn „Sokoła” w okręgu lwowskim. Wspierał również rozwój ruchu skautowego i harcerskiego. Po wybuchu I wojny światowej m. in. jeden z dowódców 3. pułku piechoty Legionów Polskich utworzonych przy armii austriackiej, następnie organizator i dowódca II Brygady Legionów, zwanej „żelazną” z racji skutecznych walk w Karpatach Wschodnich. Nie przyłączył się do protestu przysięgowego w 1917 r. zainicjowanego przez Józefa Piłsudskiego. W proteście przeciwko traktatowi brzeskiemu przeszedł z podległymi oddziałami na stronę Ententy. Został dowódcą II Korpusu Polskiego u boku wojsk rosyjskich. 17 lipca 1918 r. Komitet Narodowy Polski mianował go dowódcą Armii Polskiej we Francji. Po powrocie do kraju dowodził frontem Południowo-Wschodnim skutecznie walcząc z Ukraińcami w Małopolsce Wschodniej. Jako dowódca Frontu Północnego, w 1920 r. zajmował Pomorze przyznane Polsce przez Traktat Wersalski. Dokonał symbolicznych „zaślubin z morzem”. W wojnie polsko-bolszewickiej, m. in. dowódca Armii Ochotniczej i Frontu Północnego. Przewodniczący Związku Harcerstwa Polskiego i prezes Polskiego Czerwonego Krzyża, aktywny działacz Akcji Katolickiej i Sodalicji Mariańskiej. Przez rok poseł na Sejm z listy Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej. Do przewrotu majowego, gdzie stanął po stronie rządu, w władzach

wojskowych. W 1926 r. przeniesiony w stan spoczynku. W latach 1936-39 współorganizator opozycyjnego wobec „sanacji” Frontu Morges, kierował chadeckim ugrupowaniem Partia Pracy. Po wojnie zamieszkał na emigracji w Wielkiej Brytanii. Zmarł 4 czerwca 1960 r. w Londynie. W 1993 r. jego szczątki zostały sprowadzone do Polski i złożone w kościele garnizonowym pod wezwaniem św. Agnieszki w Krakowie.

[Artykuły poświęcone gen. Józefowi Hallerowi na portalu przystanekhistoria.pl.](#)